

A KIHÚLT VILÁG MARGÓJÁRA

FARKAS ISTVÁN ÉLETE ÉS MŰVÉSZE

„Farkas Istvánt – egy pesti könyvvállalat tulajdonosát – nyilas munkatársai vagy barátai jóvoltából *megölték*.” – ezzel a súlyos mondattal búcsúzott hajdani barátjától, a két háború közötti magyar művészet egyik legnagyobb alakjától Dénes Zsófia 1947-ben. Farkas István halálának körülményeiről immár részletekbe menő kutatás eredményeit olvashatjuk a *Kihúlt világ* című, a festő 170 művét bemutató monografikus kiállítás katalógusában. A Magyar Nemzeti Galéria 2019-es tárlatához, a múzeummal együttműködésben, ahogy azt a Munkácsy-, Mednyánszky-, és a Derkovits-retrospektívek esetében is tettük, tematikus számokkal csatlakozunk, publikálva mindazokat a forrásokat és elemzéseket, amik egy tudományos katalógusba terjedelmi okokból nem férhetnek bele. Reprezentatív válogatást állítottunk össze Farkas sajtóvisszhangjából (1924-től 1947-ig), beleértve az eddig alig kutatott francia recepciót és André Salmon francia nyelvű kismonográfiáját. Közreadjuk az Apollinaire-körhöz tartozó költő és a magyar festő közös alkotása, a *Correspondances* mappa eddig magyarul még nem publikált verseit is, kiegészítve Farkas életére és művészetére, így a korai kubista korszakára illetve a második párizsi tartózkodására vonatkozó új adatokkal, értelmező tanulmányokkal. A francia recepció gyűjtését Kolozsváry Marianna, a kiállítás kurátora és Petőcz György kezdték el, a tőlük kapott anyagot bővítettük tovább, a kortárs magyar sajtóvisszhang gyűjteménye pedig tartalmazza Farkas párizsi tevékenységének hazai recepcióját is. Farkas István művésze mindmáig rangján alul kezelt, holott az École de Paris tagjaként tehetségéhez méltó nemzetközi figyelemben részesülhetett volna. Sajnos a legrosszabbkor tért haza Párizsból. „Farkas István a hanyatló polgári világrend halálhírnöke volt, a tragikus kifejezés minden szépségével. Amikor mindezt művészetéről még életében megállapítottuk, nem mertük volna megsejteni, hogy művésznünk mennyire a közeli jövőndöbe látott és mennyire fájdalmasan azt a vihart érezte meg, amely őt magát is valamelyik német haláltábor örvényébe sodorta.” – írta róla a Népszava kritikusa, ugyanakkor, amikor emlékkiállítását rendezték, s amikor Rabinovszky Máriusz művészettörténész ezeket a sorokat jegyezte le: „Valami *kísérteties* nyugtalanság, a fojtott tragikum kesernyés humorral ojtott hangulata üli meg piktúráját; egy halálraítélt világ enyészeti illata terjeng roppant művészi biztonsággal és különös ritmusérzékkel szerkesztett festményei felett.” A halálraítélt világ őt ítélte halálra. Mi pedig a gyászunknak még mindig csak az elején járunk. Az Enigma dupla Farkaszámát az idén 80 éves Tímár Árpád emlékének, és Farkas István fiának, a szintén képzőművész Charles Farkasnak ajánljuk.

A szerkesztők